

Bruxelles, 7.6.2018
SWD(2018) 308 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

REZUMATUL EVALUĂRII IMPACTULUI

care însoțește documentul

Propuneri de

**REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de
stabilire a normelor sale de participare și de diseminare**

**DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
de instituire a programului specific de punere în aplicare a programului-cadru pentru
cercetare și inovare Orizont Europa**

**REGULAMENT AL CONSILIULUI de instituire a programului pentru cercetare și
formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2021-2025 de
completare a programului-cadru pentru cercetare și inovare „Orizont Europa”**

{COM(2018) 435 final} - {COM(2018) 436 final} - {COM(2018) 437 final} -
{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 309 final}

REZUMAT

Prezenta evaluare a impactului însoțește propunerea Comisiei privind programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare Orizont Europa pentru perioada 2021-2027, care va înlocui actualul program Orizont 2020 (în vigoare în perioada 2014-2020), precum și propunerea privind programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2021-2025 (programul Euratom).

Cercetarea și inovarea ajută Europa să îndeplinească prioritățile cetățenilor, astfel cum reies din obiectivele de dezvoltare durabilă și din Acordul de la Paris privind combaterea schimbărilor climatice, să genereze o creștere economică durabilă și locuri de muncă de înaltă calitate și să ofere soluții la provocările globale existente și neprevăzute. Cu toate acestea, în prezent Europa nu investește în general suficient în cercetare și inovare, comparativ cu principalii săi parteneri comerciali, și, prin urmare, riscă să fie depășită în mod iremediabil.

Prin intermediul programelor-cadru succesive, investițiile la nivelul UE au sprijinit oferirea de bunuri europene cu o valoare adăugată europeană ridicată. Această valoare adăugată se datorează faptului că programele pun accentul pe excelență, obținută prin intermediul concurenței și cooperării la nivelul UE. Programele-cadru sprijină formarea profesională și mobilitatea oamenilor de știință, creează colaborări transnaționale, intersectoriale și multidisciplinare, mobilizează investiții publice și private suplimentare, consolidează baza de dovezi științifice necesare pentru politicile UE și au efecte de structurare asupra sistemelor naționale de cercetare și inovare. Impactul semnificativ și pe termen lung al programelor-cadru, în special al programului actual, este recunoscut de instituțiile UE, de statele membre și de părțile interesate.

Orizont Europa se bazează pe dovezile și pe învățămintele desprinse din evaluarea intermediară a programului Orizont 2020, precum și pe recomandările Grupului independent la nivel înalt privind maximizarea impactului programelor de cercetare și inovare ale UE. Noul program va reprezenta o evoluție, nu o revoluție, concentrându-se asupra unor îmbunătățiri în materie de concepție, pentru a crește și mai mult deschiderea și impactul.

Obiectivele generale ale programului Orizont Europa decurg din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Acestea sunt: consolidarea bazelor științifice și tehnologice ale Uniunii și stimularea competitivității sale, inclusiv în cea ce privește industria; îndeplinirea priorităților politice strategice ale UE și abordarea provocărilor globale, inclusiv a obiectivelor de dezvoltare durabilă. Pentru a răspunde provocărilor specifice în domeniul cercetării și inovării cu care se confruntă UE, Orizont Europa are, de asemenea, obiective specifice. Toate obiectivele se aplică la nivelul întregului program și toate părțile individuale ale programului vor contribui la realizarea lor.

Evoluția față de programul Orizont 2020 este reflectată de structura revizuită. Structura cu trei piloni va fi menținută, însă va fi reproiectată pentru o mai bună coerență, atât între piloni, cât și în cadrul aceluiași pilon, în sprijinul obiectivelor programului.

Pilonul 1 - Știință deschisă va continua să pună accentul pe excelența științifică și pe cunoștințele de înaltă calitate pentru consolidarea bazei științifice a UE, prin intermediul Consiliului european pentru cercetare, al acțiunilor Marie-Skłodowska Marie Curie și al infrastructurilor de cercetare. Dat fiind că este un pilon bazat pe o abordare ascendentă și axat pe cercetători, acesta va continua să acorde un rol important comunității științifice.

Pilonul 2 - Provocări globale și competitivitate industrială va răspunde mai bine priorităților de politică ale UE și va sprijini competitivitatea industrială prin integrarea părților *Provocări societale și Poziția de lider în domeniul tehnologiilor generice și*

industriale din Orizont 2020 în cinci clustere (și anume „Sănătate”, „O societate sigură și favorabilă incluziunii”, „Dezvoltarea digitală și industria”, „Climă, energie și mobilitate” și „Alimente și resurse naturale”). Clusterelor vor sprijini mai bine întreaga gamă de obiective de dezvoltare durabilă și vor spori cercetarea și inovarea de tip colaborativ între diferite sectoare, discipline și domenii de politică, favorizând astfel flexibilitatea, caracterul orientat al acțiunilor și impactul. Ca urmare a importanței acordate politicilor, pilonul va fi pus în aplicare în mod descendent, printr-un proces de planificare strategică care asigură implicarea părților interesate și a societății, precum și alinierea cu activitățile statelor membre. Pilonul va acorda o vizibilitate corespunzătoare rolului esențial al industriei în ceea ce privește realizarea tuturor obiectivelor programului, nu în ultimul rând în ceea ce privește abordarea provocărilor globale, inclusiv prin dezvoltarea de tehnologii generice esențiale pentru viitor.

Pilonul 3 - Inovare deschisă va oferi un „ghișeu unic” pentru inovatori cu potențial ridicat prin intermediul Consiliului european pentru inovare și va spori cooperarea cu ecosistemele de inovare și cu părțile implicate. Aceste activități vor fi definite în mare parte în mod ascendent, prin integrarea și reorganizarea activităților din cadrul programului Orizont 2020, cum ar fi „Inovarea în cadrul IMM-urilor” (în special Instrumentul pentru IMM-uri), „Calea rapidă pentru inovare”, precum și „Tehnologii viitoare și emergente”. Inovarea va fi în continuare sprijinită în întregul program, nu numai în acest pilon axat pe inovare.

Orizont Europa va consolida Spațiul European al Cercetării prin: partajarea excelenței (extinderea acțiunilor din cadrul programului Orizont 2020 care contribuie la abordarea nivelului scăzut de performanță în domeniul cercetării și inovării, și anume activitățile în echipe, programele de înfrățire, catedrele SEC și COST); reforme și politici privind cercetarea și inovarea, care acoperă mecanismul de sprijin al politicilor; activități prospective și monitorizarea, evaluarea, diseminarea și exploatarea rezultatelor programului-cadru.

Noul program va prezenta, de asemenea noi caracteristici și îmbunătățiri ale elementelor existente. În timp ce Orizont 2020 se află pe calea cea bună pentru a obține excelență, impact și deschidere, aceste modificări vor face ca programul următor să obțină un impact și mai mare (prin intermediul Consiliului european pentru inovare și al abordării bazate pe misiuni) și o deschidere sporită (prin cooperare internațională consolidată, o politică privind știința deschisă întărită și o nouă abordare de politică privind parteneriatele europene).

Consiliul european pentru inovare va permite UE să ocupe o poziție de lider în ceea ce privește inovarea revoluționară creatoare de piețe. El va sprijini proiectele inovatoare creatoare de piețe cu risc ridicat, care nu generează (încă) venituri, să depășească „valea morții” existentă între cercetare și comercializare și va ajuta întreprinderile să se extindă. Sprijinul personalizat pentru inovatori va fi acordat prin intermediul a două instrumente principale de finanțare. Instrumentul *Pathfinder for Advanced Research* (Deschizător de drumuri pentru cercetarea avansată) va furniza granturi din etapa tehnologică incipientă (validarea conceptului, validarea tehnologiei) până în etapa comercială incipientă (demonstrație inițială, dezvoltarea de argumente comerciale și dezvoltarea strategiei). Instrumentul *Accelerator* va sprijini dezvoltarea ulterioară și introducerea pe piață a inovațiilor revoluționare și creatoare de piețe, până în etapa în care acestea pot fi finanțate în condiții comerciale obișnuite de către investitori (începând cu demonstrația, testarea de către utilizatori, producția precomercială și etapele ulterioare, inclusiv extinderea). El va acorda o atenție specială inovării generate cu ajutorul instrumentului *Pathfinder*, deși va finanța, de asemenea, proiecte din alte părți ale programului, cum ar fi Consiliul european pentru cercetare sau comunitățile de cunoaștere și inovare. Este de așteptat ca rolul jucat de Consiliul european pentru inovare să sporească inovarea creatoare de noi piețe în viitor, să crească numărul întreprinderilor care se extind în Europa, să permită obținerea unei creșteri mai ridicate în cadrul IMM-urilor și să stimuleze antreprenoriatul și asumarea de riscuri.

Programul Orizont Europa va introduce un număr limitat de „misiuni” de cercetare și inovare cu vizibilitate crescută în cadrul pilonului 2 (dar este posibil ca acestea să ofere orientări și pentru celelalte piloane). Misiunile vor acorda prioritate investițiilor și vor oferi orientări pentru atingerea obiectivelor cu relevanță pentru societate. Astfel, ele vor crea un impact mai mare, se vor adresa unui public mai larg, vor încuraja o abordare sistemică (caracterizată prin trecerea de la sectoare restrânse la sisteme în ansamblu) și vor alinia instrumentele și agendele pentru cercetare și inovare la nivelul Europei. Misiunile fie vor accelera procesul de obținere a unei soluții științifice, tehnice sau societale prestabilite, prin concentrarea unor investiții considerabile asupra unui obiectiv specific, fie vor transforma un întreg sistem social sau industrial în cursul unei perioade prestabilite. Ele vor fi selectate după lansarea proiectului, în conformitate cu o serie de criterii de selecție stricte, și vor fi concepute în comun cu statele membre, părțile interesate și cetățenii. Implicațiile preconizate ale acestei noi abordări bazate pe misiuni includ o cooperare transsectorială și transdisciplinară sporită, un impact mai mare în ceea ce privește provocările globale și prioritățile UE, precum și reducerea discrepanțelor dintre știință și inovare, pe de o parte, și societate, pe de cealaltă parte.

Cooperarea internațională consolidată este esențială pentru a garanta accesul la talente, cunoștințe, instalații și piețe la nivel mondial, pentru a aborda în mod eficient provocările globale, precum și pentru a pune în aplicare angajamentele asumate la nivel mondial. Programul-cadru va intensifica cooperarea și va oferi posibilitatea de asociere tuturor țărilor care dețin capacități științifice, tehnologice și de inovare excelente, pentru a facilita cât mai mult posibil cooperarea și finanțarea proiectelor comune. Programul va continua să finanțeze entități din țări cu venituri scăzute/medii. Entitățile din țările industrializate și țările cu economii emergente vor fi finanțate doar dacă dețin competențe sau instalații esențiale. Implicațiile preconizate includ un nivel mai ridicat de excelență în cadrul programului, sporirea influenței UE în conceperea sistemelor de cercetare și inovare la nivel mondial și un impact mai mare.

Știința deschisă va deveni modul de operare al noului program și va merge dincolo de politica accesului liber din cadrul programului Orizont 2020, solicitând accesul liber imediat la publicații și date (cu posibilități de derogare pentru acestea din urmă), precum și planuri de gestionare a datelor de cercetare. Programul va încuraja proliferarea datelor FAIR (date ușor de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile) și va sprijini un ecosistem durabil și inovator de comunicare academică. El va stimula activități pentru a îmbunătăți competențele cercetătorilor în știința deschisă și sistemele de recompensare care promovează știința deschisă. Integritatea cercetării și știința cetățenilor vor juca un rol central, precum și dezvoltarea unei noi generații de indicatori de evaluare a cercetării.

Noua abordare privind parteneriatele europene se va axa într-o măsură mai mare pe impacturi. Necesitatea de a stabili viitoare parteneriate europene sau de a le reînnoi pe cele existente va fi stabilită în cadrul procesului de programare strategică a programului-cadru. Toate parteneriatele europene vor fi deschise participării tuturor tipurilor de părți interesate (de exemplu, industria, statele membre și fundațiile filantropice) și vor fi limitate în timp, stabilind condiții clare pentru suprimarea treptată a finanțării din partea programului-cadru. Ele se vor baza pe principiul valorii adăugate a Uniunii, al transparenței, al deschiderii, al impactului, al efectului de levier, al angajamentului financiar pe termen lung asumat de toate părțile, al flexibilității, al coerenței și al complementarității cu inițiativele Uniunii și cu inițiative locale, regionale, naționale și internaționale. Viitorul cadru pentru parteneriate va asigura o coerență optimă între activitățile programului-cadru și parteneriate. Vor exista doar trei tipuri de parteneriate: i) parteneriate europene programate în comun, bazate pe memorandumuri de înțelegere sau pe angajamente contractuale; ii) parteneriate europene cofinanțate, bazate pe o acțiune de cofinanțare unică și flexibilă; iii) parteneriate europene

instituționalizate (bazate pe articolul 185 sau pe articolul 187 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene). Urmând o abordare bazată pe ciclul de viață, programul-cadru va stabili criterii pentru selectarea, punerea în aplicare, monitorizarea și încheierea treptată a tuturor parteneriatelor europene.

Schimbările și îmbunătățirile aduse structurii programului vor facilita îndeplinirea obiectivelor programului, sporindu-i eficacitatea și permițându-i să genereze un număr sporit de avantaje economice și un raport calitate-preț mai bun. Aceste efecte vor fi amplificate prin sinergii și complementarități întărite cu alte programe ale UE, de exemplu prin intermediul mărcii de excelență.

O punere în aplicare eficientă este esențială pentru îndeplinirea tuturor obiectivelor. De asemenea, ea este o condiție-cheie pentru obținerea unui impact mai ridicat și a unei simplificări suplimentare. Pe baza realizărilor programului Orizont 2020, se depun în continuare eforturi de simplificare și în cadrul noului program. Au fost realizate mai multe îmbunătățiri pentru a raționaliza performanța în vederea sporirii impactului. Programul va urmări să simplifice și mai mult sistemul actual de rambursare a costurilor reale, prin intermediul unui model de finanțare simplificat. Se va recurge mai mult la finanțarea proiectului la încheierea activităților (și anume finanțarea prin sume forfetare) și la alte forme simplificate de finanțare prevăzute de noul Regulament financiar. Valabilitatea transversală a auditurilor între programele UE și acceptarea practicilor obișnuite de contabilitate analitică vor fi dezvoltate. Pentru a crește flexibilitatea, programul va încuraja intersecțiile între discipline și sectoare și va permite alocarea de fonduri de la un pilon la altul și în interiorul aceluiași pilon pentru a asigura o reacție promptă la problemele sau provocările emergente. Vor fi avute în vedere îmbunătățiri suplimentare ale procedurii de depunere și de evaluare a propunerilor prin eforturi continue de a reduce timpul de acordare a grantului și prin îmbunătățirea feedback-ului acordat solicitanților. Criteriile și procedura de evaluare, precum și implicarea experților independenți vor sta la baza excelenței și impactului programului. Programele de sprijin pentru inovare vor fi raționalizate în cadrul Consiliului european pentru inovare, în timp ce complementaritatea dintre granturi și instrumentele financiare ar putea fi întărită prin finanțarea mixtă.

Impactul depinde, în cele din urmă, de diseminarea și de exploatarea rezultatelor și datelor cercetării și inovării și trebuie să fie înregistrat și comunicat în mod eficace. O strategie ambițioasă și cuprinzătoare va crește disponibilitatea unor astfel de date și de rezultate și va accelera utilizarea lor, sporind astfel impactul general al programului. Portofoliile de rezultate mature vor fi exploatate în sinergie cu alte programe ale UE, pentru a încuraja utilizarea lor la nivel național și regional, maximizând astfel potențialul de inovare european. Aceste eforturi vor fi completate de campanii eficace de comunicare și de informare care vor spori încrederea și vor implica cetățenii.

Progresele privind îndeplinirea obiectivelor programului vor fi urmărite cu ajutorul unor „căi de impact” (privind impactul științific, societal și economic). Căile de impact vor lua în considerare factorul timp și vor face diferența între performanțele înregistrate pe termen scurt, mediu și lung. Indicatorii aferenți căilor de impact vor conține informații calitative și cantitative, a căror disponibilitate va depinde de etapa de punere în aplicare a programului. Diferitele părți ale programului vor contribui la acești indicatori în grade diverse și prin diferite mecanisme. Datele care stau la baza indicatorilor aferenți căilor de impact principale vor fi colectate printr-o metodă gestionată central și armonizată care impune o sarcină minimă de raportare asupra beneficiarilor și care va include utilizarea unor identificatori unici pentru solicitanți și extragerea automată de date din bazele de date externe publice și private existente. Înainte de lansarea programului vor fi stabilite valori de referință,

ținte și criterii de referință. Datele de gestionare și de punere în aplicare a programului vor fi colectate în continuare în timp cvasireal. O analiză a progreselor înregistrate privind aspectele esențiale ale gestionării și punerii în aplicare va fi efectuată în fiecare an. Evaluările intermediare și ex post vor asigura faptul că metodologiile sunt coerente și că acoperirea este largă.